

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de erroribus Pelagianorum, de Gratia, de
Iustificatione & Merito, de Virtutibus Theologicis, & quatuor Cardinalibus,
ac de ineffabili mysterio Incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. II. Solvuntur objectiones,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77342](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77342)

Quartò: Si per impossibilenaturā divīna sine omni alia perfectione attributali maneret, Deus posset ratione illius diligere super omnia; Ergo natura divīna ratione sui, & ut distincta ab attributis, est sufficiens dilectionis & charitatis motivum.

Denique probatur conclusio, destruendo præcipuum adversæ sententiæ fundamentum. Si ob rationem aliquam bonitas divīna, ut omnia Dei attributa transcendens, seu ut coalescens ex omni perfectione divīna, esset formale objectum charitatis, maxime quia motivum charitatis est bonitas Dei, ut est in se à partere, qualiter omnem Dei perfectionem sibi identificat formaliter: Sed hæc ratio nulla est: Ergo &c. Major continet præcipuum Adversariorum fundamentum: Minor verò probatur primò. Objectum motivum intellectus divini est divīna essentia ut est in se, & tamen non omnis perfectio Dei, cum illo identificata, est motivum divini intellectus, sed sola natura Dei sub conceptu naturæ, ut in Tractatu de attributis fusiè ostendimus: Ergo ex eo quod bonitas divīna ut est in se sit objectum formale charitatis, non sequitur omnem perfectionem divīnam, cum illa identificatam, esse pariter formale charitatis motivum.

Secundò probatur eadem Minor: Divīna Essentia ut in se inicit beatorum mentibus per modum speciei, & tamen non omnis divīna formalitas, identificata essentia, ipsis per modum speciei conjungitur, ut patet in relationibus divinis, quæ ratione propriæ differentia relative munus speciei non gerunt, ut in Tractatu de visione beata ostensum est: Ergo quamvis bonitas divīna ut in se sit objectum formale charitatis, non sequitur omnem Dei perfectionem, aut formalitatem ipsi identificatam, esse charitatis motivum, seu formale objectum.

Tertio: Essentia Divīna, prout in se, non solum cum attributis, sed etiam cum relationibus identificatur formaliter, & tamen relationes, ratione illius quod addunt ad essentiam, non sunt charitatis motivum, seu formale objectum, ut fateatur Granado: Ergo idem est de attributis.

Quartò, Divīna Essentia prout in se identificatur cum omni perfectione Dei, non solum ut est author supernaturalis, sed etiam ut est author naturæ, & tamen bonitas Dei, ut authoris naturalis, non ingreditur formaliter motivum, seu objectum formale charitatis; cum charitas sit amor Dei ut authoris & finis supernaturalis: Ergo ex identificatione divīna essentia cum omni perfectione divīna, non sequitur quod si divīna essentia sumpta prout in se sit motivum charitatis, omnis divīna perfectio sit etiam motivum seu objectum formale illius.

§. II.

Solvuntur objectiones.

Obijcies primò contra primam conclusionem: Bonitas supernaturalis divīna, creata & increata communis, est potens specificare aliquem habitum per se infusum: At non alium quam habitum charitatis: Ergo objectum formale specificativum charitatis est hujusmodi bonitas, non verò bonitas increata & divīna per essentiam. Minor videtur certa, Major verò ostenditur primò. Si bonitas supernaturalis divīna, creata & increata analogicè communis, non posset unum habitum per se infusum speci-

Tom. I F.

care, maxime ob defectum unitatis: At ex illo capite non repugnat, cum ad unitatem specificam habitus sufficiat analogia unitas in objecto, ut constat in ente, analogicè tantum uno, specificante habitum Metaphysicæ, qui est specie atomianus: Ergo bonitas divīna, creata & increata analogicè communis, potest specificare aliquam virtutem per se infusam. Probatur secundo eadem Major: Objectum potens specificare actum supernaturalem honestum, potest etiam unam virtutem specificare, cum pro omni actu supernaturali eliciendo, possibilis sit supernaturalis virtus, ab actu immediate specificata, & ab objecto mediate: Sed bonitas divīna, ut creata & increata analogicè communis, cum ut sic sit diligibilis, potest terminare, subindeque specificare, actum supernaturalem specie unum: Ergo & habitum.

Aliqui Auctores, ut ab hac difficultate se expediant, dicunt, quod sicut voluntas vivendi honeste, seu sequendi bonum honestum in communi, ab aliqua virtute morali innominata elicitur; ita actus, quo quis diligit bonitatem supernaturalem divīnam, ut creata & increata analogicè communem, à quadam virtute supernaturali & innominata procedit.

Sed in primis hæc solutio falsum supponit: Nam ut ostendimus in Tractatu de moralitate actuum humanorum, ad eliciendum hunc actum, *Volo honestè & studiosè vivere*, nullus requiritur habitus; quia ad amandum bonum honestum naturale in communi, sufficit sola voluntas, quæ, hoc ipso quod est potentia appetitiva rationalis, suapte naturā inclinatur in bonum consonum naturæ rationali ut sic, in quo ut tali nulla est difficultas.

Deinde, si constituenda sit virtus aliqua innominata ad attingendam bonitatem supernaturalem divīnam, ut creata & increata analogicè communem, etiam admittenda erit virtus innominata, ad attingendam rationem iusti, abstracta à iusto commutativo, distributivo, & legali, & aliam ad diligendum bonum divīnum, ut commune bonitati Dei prout est conveniens ipsi, & prout est nobis conveniens; & sic superflue erunt virtutes spei & charitatis, quia actus charitatis & spei poterunt ab illa virtute elici; quæ omnia sunt plusquam absurda, & in Theologia penitus inaudita. Unde hac solutione rejecta.

Respondeo primò negando Majorem: licet enim habitus ad sui specificationem non petant in objectis atomam unitatem, non tamen in illis tantam amplitudinem admittunt, quantum admittunt potentia; cumque maxima amplitudo, quam potentia in suis objectis permittunt, sit illa quæ ad Deum & ad creaturas extenditur, consequens fit, quod bonitas Deo & creaturis analogicè communis, non possit in sui communitate specificare habitum unius virtutis. Ex quo ad primam probationem Majoris patet solutio. Nec obstat habitum metaphysicæ specificari ab ente, quod est Deo & creaturis analogicè communem: non enim specificatur ab ente, nisi prout subest speciali abstractioni, nempe à materia singulari, sensibili, & intelligibili, quæ abstractio non est omnibus communis; & ideo ad omnia consideranda sub propriis rationibus & differentiis non extenditur: eo autem ipso quod aliqua virtus infusa specificaretur à bonitate divīna, creata & increata analogicè communem, omnem bonitatem posset secundum particulares rationes attingere;

Xx

quia in omnibus talis bonitas contracta invenitur, & sic talis virtus amplitudine propria potentiarum gauderet.

Ad secundam probationem nego Majorem: nam ad bonum ut sic potest actus unus specie terminari, & tamen non est dabilis habitus specie unus, respiciens bonum ut sic; aliàs talis habitus adæquaret voluntatem, possetque ad omne bonum, tam naturale, quam supernaturale terminari. Ratio autem discriminis inter habitum & actum est, quia habitus eo ipso quod aliquam rationem communem attingat formaliter, & ab illa specificetur, potest extendi ad omnia quæ sub tali ratione continentur; ac proinde si respectu boni ut sic aliquis habitus daretur, omnia sub ratione illa contenta ab eo attingi possent; quæ ratio non habet locum in actu: & similiter si respectu bonitatis divinæ, creatæ & increatæ analogicè communis, daretur unus habitus supernaturalis, posset omnem bonitatem, tam increatam, quam creatam, secundum proprias rationes attingere; quod unus habitus, ob rationem assignatam, præstare nequit.

53. Secundò responderi potest argumento principali, data & non concessa Majori, negando Minorem: nam si daretur habitus supernaturalis infusus, per se primò respiciens bonitatem divinam, ut creatæ & increatæ analogicè communem, & ab ipsa specificatus, ille esset à charitate essentialiter distinctus, utpote habens distinctum objectum formale.

54. Objicies secundò contra secundam conclusionem: Bonitas ultimi finis est objectum formale charitatis, ut docet D. Thomas supra citatus: Sed bonitas attributorum superaddita ad essentiam divinam, & ab ea virtualiter distincta, est bonitas ultimi finis: Ergo & formale charitatis objectum. Major patet ex supra dictis: Minor probatur. Bonitas attributorum non est bonitas mediæ, nec finis intermediæ, cum utrumque dicat imperfectionem: Ergo est bonitas ultimi finis.

55. Confirmatur: Ille est finis ultimus, ad quem omnia possunt ordinari, & ipse ad nihil à se distinctum ordinari potest: At bonitas attributorum ad nihil à se distinctum ordinari potest, & omnia ad ipsam possunt ordinari: Ergo est bonitas ultimi finis.

56. Ad objectionem respondeo, concessa Majori, negando Minorem, loquendo de bonitate ultimi finis constitutivè. Ad probationem, distinguo Antecedens: Bonitas attributorum non est bonitas finis, realiter intermediæ, concedo Antecedens: virtualiter intermediæ, nego Antecedens, & Consequentiam: quia ut esset formaliter bonitas ultimi finis, nec realiter nec virtualiter propter aliam bonitatem esse deberet; peculiaris autem bonitas attributorum, etsi non sit realiter propter aliud (hoc enim dicit imperfectionem) virtualiter tamen est propter naturam divinam; hoc enim nullam importat imperfectionem, sicut nulla est imperfectio, quod à natura divina virtualiter dimanet. Unde ad confirmationem distinguo Majorem: Ille est finis ultimus, ad quem omnia possunt ordinari, & ipse ad nihil à se distinctum ordinatur, si nec formaliter, nec virtualiter ad aliud ordinetur, concedo Majorem: si ordinetur virtualiter, licet non formaliter, nego Majorem: & sub eadem distinctione Minoris, nego Consequentiam.

57. Objicies tertio: Deus est objectum formale & motivum charitatis, ut summè perfectus;

A Sed non est summè perfectus secundum naturam solam, sed prout ex omnibus attributis, omnique divina perfectione integratur: Ergo ut sic est objectum formale & motivum charitatis.

Respondeo distinguendo Majorem: Deus est objectum formale & motivum charitatis, ut summè perfectus, perfectione omnis lineæ formaliter, nego Majorem: perfectione primæ lineæ, formaliter, & perfectione omnis lineæ virtualiter, seu radicaliter, concedo Majorem. Similiter distinguo Minorem: Sed Deus non est summè perfectus secundum naturam solam, perfectione omnis lineæ formaliter, concedo Minorem: perfectione primæ lineæ formaliter, & perfectione omnis lineæ virtualiter, seu radicaliter, nego Minorem, & Consequentiam. Solutio patet ex supra dictis.

Objicies ultimò: Si divinæ relationes, & attributa, non pertinerent ad objectum formale & primarium charitatis, spectarent solum ad ejus objectum materiale, & secundarium: Sed hoc dici nequit; aliàs non magis moverent ad dilectionem Dei, quam creaturæ: Ergo nec illud.

Respondeo negando sequelam Majoris: sicut enim in Tractatu de visione beatifica diximus, relationes, & attributa, non esse propriè objecta secundaria divina intellectionis, nec proinde visionis beatificæ, sed modos objecti formalis, & primarii, illud intimè & transcendentaliter in se claudentes: ita in præsentī dicimus, illa non esse objecta secundaria & materialia charitatis, sed modos, complementa, & affectiones, seu proprietates objecti formalis, & primarii, ab eo impræscindibiles, illudque transcendentaliter in se includere; subindeque magis intra propriam lineam ad dilectionem Dei movere, quam creaturas, quæ sunt objecta purè materialia & secundaria charitatis.

ARTICULVS IV.

Utrum charitas sit virtus unius speciei atomæ?

PAtet ex dictis articulo præcedenti, charitatem, ut versatur circa Deum, non posse specie multiplicari, cum solam bonitatem divinæ naturæ, quæ nedum formaliter, sed etiam virtualiter una est, ut objectum formale respiciat. Quia tamen illa non solum Deum, sed etiam proximum diligit, restat adhuc gravis difficultas, an specie multiplicetur, vel eadem specie charitas sit quæ amatur Deus, & quæ diligitur proximus? Pro cujus resolutione, sit

S. I.

Conclusio affirmativa statuitur.

Dico breviter, charitatem, ut se extendit ad Deum, & ad proximum, esse virtutem unius speciei atomæ. Ita communiter docent Theologi cum S. Thoma infra quæst. 25. art. 1. contra Gabrielem in 3. dist. 27. quæst. 1. art. 1. notabili 7. ubi asserit charitatem Theologicam non esse specie unam, sed specie multiplicari, & aliam specie charitatem esse quæ amatur Deus, & quæ diligitur proximus.

Probatur primò conclusio ex SS. Patribus, præsertim ex Augustino & Gregorio, qui aperte docent nostram sententiam. Ille enim in libris de